

Singapur

Kõrghariduse süsteemiga tutvumise reis

Kokkuvõtte osalejate tegasidest

Koostanud Aavo Kokk

Õpetlikku

- Suhtumine oma kodumaasse ja riigiparaati!
- Hariduse ökonomika - vastuvõtuarvud planeeritakse lähtuvalt prognoosidest ja tööstuse vajadustest.
- SMU põhimõte, et enne lõpetamist teevad üliõpilased 80 tundi üldkasulikku tööd.
- Arengukavade koostamisel oleks Singapurile omane süsteemsus kahtlematult hea.
- Vaatamata suurepärasele rahalistele võimalustele katab Singapuri riik 80% üliõpilaste õppekuludest. Kõik üliõpilased (nii kohalikud kui välismaised) maksavad õppemaksu, mis katab 20% õppekuludest. Pärast kõrgkooli lõpetamist on neil kohustus töötada vähemalt 3 aastat Singapuris. Sellel eluperioodil loovad paljud noored pere ja see on olnud üks olulisi teid Singapuri rahvaarvu kasvatamiseks andekate kõrgharitud noortega.
- Riiklikud toetused k/h investeringuteks, välismaiste tippspetsialistide palkamiseks, ühisõppekavade loomiseks välisülikoolidega jms.
- Uued innovatiivsed kõrgharidusinstituutsioonid (Singapore University of Technology and Design, Singapore Institute of Technology) ja nende roll seales kõrghariduse süsteemis. Eriti viimasena nimetatud instituutsiooni tegutsemisloogika võiks tõsist huvi pakkuda ka meie rakenduskõrghariduse õppekavade lõpetajatele magistriõppe korraldamiseks, kus oleks võimalik kombineerida nii Eesti - kui välisülikoolide võimalusi.
- Eesti vajaks ambitsioonikamat kõrgharidusstrateegiat, mis seaks eesmärgiks põhimaade hariduse tõmbekeskuse kujundamise. Ingliskeelse rahvusvahelise ülikooli loomine oleks sobiv väljakutse. Singapuri SUDT projekt on heaks eeskujuks. Kui sarnane projekt õnnestuks mõne maineka ülikooliga (Stanford, MIT, jt) realiseerida, siis pakuks see kahtlemata huvi nii Skandinaavia, Läti, Leed kui Venemaa üliõpilastele, kui kujuneks tõmbekeskuseks teadlastele/uurijatele.

- Singapuri kogemus andis kinnitust, et üliõpilaste omavastutus – osaline õppemaks koos toetuste ja stipendiumite süsteemiga on ratsionaalne viis ühetaolise, läbipaistava hariduse finantseerimismudeli realiseerimiseks ja õiglase juurdepääsu tagamiseks kõikidele võimekatele üliõpilastele.
- Ministeeriumil tasuks kaaluda analoogiliselt Singapuri haridusministeeriumiga nn rahvusvahelise nõuandva paneeli (IAAP) moodustamist, mis ei ole *ad hoc*, vaid tunnustatud liikmetest koosnev regulaarselt kooskäiv kogu, kelle arvamusel on väärtus, mida arvestatakse nii vabariigi valitsuses kui ka ülikoolides.
- Õpetajakoolituse selgepiiriline positioneerimine teiste valdkondadega võrreldes.
- Ettevõtluspraktika suur roll kõrghariduses. Kõrghariduse esimese taseme õpe on alati seotud ettevõttepraktikaga, selle väikseim kuuldud number oli 10 nädalat, suurim 2 semestrit 3,5 aastase õppeaja kohta.
- Immigratsioonipoliitika, mis tagab „ajudele“ vaba juurdepääsu Singapuri arendusressurssidele.
- Rotatsioon – nii valdkonna sees (haridusministeerium-ülikool) kui ka valdkondade vahel (haridusministeerium-kaitseministeerium vms)
- Fokusseeritus – kõrgkoolid on välja toonud prioriteetsed valdkonnad, millele **elkõige** keskenduda („*Don't harvest there where people are already harvesting*“ – NTU)
- Õppejõudude seotus ühe institutsiooniga („oma kõrgkoolis peab olema nii palju teha, et ei jõuagi mujale“ – SMU)

Mida mitte üle võtta

- Kogu tegevus on äärmiselt detailselt reguleeritud (sh õigusaktid). Kõikide selliste kohustuste täitmise kontroll oleks Eestis küll ebamõistlikult halduskoormav.
- Ilmselt ei ole meil põhjust kogu kõrgharidussüsteemi ingliskeelseks veel ümber kujundada.
- Äärmuslik tarbimishullus, materiaalse edukuse fetišeerimine (Eestil on veel arenguruumi...)
- Võimalik pole üle võtta selget orienteeritust tippudele. Me peame olema võimalused arendama välja kogu inimressursi, mis meil olemas on, sest meie riigil puudub migratsiooniline tagamaa etniliselt sarnastest kodanikest, kes võivad talendijahis

ebaõnnestunud asendada. Samuti puuduvad meie naabruses palju madalama arengujärguga riigid, kust importida ajutist tööjõudu.

- Kultuurierinevusi arvestades ei loo suurte kombinaatkõrgkoolide loomine Eestis sarnast efekti Singapuri ülikoolidega. Tudengite arv jääb ikkagi kordi väiksemaks ning oluline pole mitte tudengite arv, vaid dubleerimise lõpetamine ja ressursside efektiivsem kasutamine
- Ülikoolidesse vastuvõtu määratlemine riiklikult, ainult majanduse/ettevõtete huvidest lähtuvalt. See oleks ülikoolide akadeemilise vabaduse piiramine. Singapuris jäi silma, et vabade kunstide erialasid praktiliselt ei õpetata ning ka humanitaarteadustel ei ole väga suurt rolli.
- Kohustuslik võimutruudus. Massiivne immigratsioon

Kohtumised ja seminarid

- Üldiselt nentisid kõik, et kohtumised olid huvitavad ja andsid tervikust hea pildi.
- Järeларutelud olid head ning andsid võimaluse nähtu üleanalüüsimiseks ja kinnistamiseks. Vajalik oli päeva jooksul tekkinud mõtete jagamine, igapäev ju omad peegeldused.
- Seminaridel valitses vahetu meeleolu. Rohkem oleks siiski oodanud arutelu ohjamist ja „õpetlikke“ kokkuvõtteid ja fookust ja struktuuri.
- Seminarid olid hädavajalikud, iga lõunapausi oleks võinud nendeks seminarideks ära kasutada, vaja oleks samalaadsete seminaride jätkumist – kasvõi lõuna- või õhtusöögilauas
- Kokkuvõtvad arutelud peavad taolise tiheda programmi juures olema. Võib-olla saaks neid niisugusele seltskonnale huvitavamalt korraldada (osaliselt töö väikestes rühmades jms).
- Kõige kasulikumad olid nõ mitteametlikud kohtumised aukonsuli, Chopra ja sakslasega, kuid samas peab nentima, et nende kasutegur poleks olnud sedavõrd suur ilma ametlike kohtumisteta, kus esitati üsna paraadlik, kuid siiski ilmselt täpne pilt oma lahendustest, kuid nende lahendusteedeni jõudmine selgus pigem nõ põranda all.
- Seminarid olid juhitud hästi, Aavo meetod „vaikijatele“ sõna anda on väga tark, sest mitte kõik pole alati „hääles“.

Programm ja reisiraldus

- Hea mõte oli kaasata võrdlemisi pikka aega kestvale ürituse erinevate kõrgharidusasutuste rektorid.
- Programm oli väga tihe ja kohati tundus, et meile tehakse liiga. Tagantjärele olen aga tänulik, sest saime palju ja ei loranud niisama „shopates“.
- Korralduslikult oleks võinud mingi ühise kultuuriürituse ka programmi mahutada.
- Eriliseks väärtuseks oli kohtumised kohalikega, kes avasid mitmeid telgitaguseid, mida ametlikel kohtumistel oleks olnud keeruline aimata.
- Head efekti andis ametlike kohtumiste käigus kogutud mõtete debriif päeva lõpus. Erineva tausta ja maailmanägemusega isiksuste arvamused ja kogemused võimaldasid rikastada visiidikogemust.
- Rektorite poolne sisend oleks ettevalmitusfaasis aidanud programmi kokkupanekule positiivselt kaasa.
- Haridussüsteem ei koosne ainult kõrgkoolidest, mistõttu oleks mõttekas kohtuda ka gümnasistidega ning külastada ettevõtteid, kuhu lõpetajad tööle suunduvad.
- Kasuks tuleksid kohtumised Singapuri kõrgharidust tundvate mittesingapurlastest inimestega (näiteks Kari Raivio) kas enne või pärast külaskäiku.
- Vahest oleks viimase päeva võinud jätta ka kohtumistest priiks ja osalistele võimalikuks täiendavaks omal käel pikemaks tutvumiseks Singapuriga.
- Vahest oluks sisukam planeerida seminarid viimastele päevadele, kus oli rohkem muljeid kogunenud.
- Programm pisut liiga tihe ja kasvõi ühel päeval oleks võinud jaguneda 2-3 väiksemaks grupiks ja grupid oleks käinud erinevates kõrgkoolides (a la valdkondade kaupa). See oleks andnud võimaluse mõnes valdkonnas minna omakorda süvitsi ja omavahel kogemusei jagada (a la medical schooli kirjelduse järgi oleks väga tahtnud näha nende õppematerjale, millega nad nii palju iseseisvalt tööd teevad).
- Reisijuht, kes on ise elanud kohapeal on superidee.
- Polütehnikumi külastus oleks andnud kõrgharidusest täispildi, aga see oleks saanud toimuda ainult millegi arvelt.

- Viimane päev oleks võinud lõppeda lõunasöögiga ja seejärel mõnevõrra rahulikuma suundumisega lennujaama.
- Hotell oli tasemel ja reisilt saadud kulinaarsed kogemused oli uskumatud! Tänu Mikule julguse eest viia meid nii erilistesse kohtadesse!